

ShantyNederland

nieuwsbrief

82

Jaargang 2022

VAN HET BESTUUR

Zoals jullie wellicht de laatste keren wel gemerkt hebben is er een uitgebreidere Nieuwsbrief verschenen, die ook nog eens rijkelijk geïllustreerd werd. De meeste weten uit eerder mededelingen van ons, dat deze leuke visualisering verzorgd wordt door Jan Huttinga.

Verder zijn we heel blij met de redactionele ondersteuning door Brigit van Tilburg. Zij is goed ingewerkt in de shanty wereld en voor velen van jullie geen onbekende. Beiden bruisen van de leuke plannen om de Nieuwsbrief nog pakkender te maken en ook wij, het bestuur van ShantyNederland, kijken iedere keer weer uit naar de nieuwe uitgave.

Het zou fijn zijn als alle bestuurders van onze koren of de secretarissen de moeite willen nemen om deze Nieuwsbrief naar al hun leden door te sturen, zo blijven we allemaal in deze moeilijke tijd enthousiast en blijven we goed en vooral leuk geïnformeerd.

In deze Nieuwsbrief....

Shanties zingen
is bijgeschreven in de Inventaris
Immaterieel Erfgoed Nederland

....en wat doen we eraan,
om dit Erfgoed te behouden?

viert jubileum met nieuwe cd!

Folkclub Enkhuizen

Ook weer van start!

PRAAT MEE!

met ShantyNederland over
behoud & werving van leden

Het verhaal achter het lied:

Pauwel Jonas

...het was zo'n aardig ventje...

Er zijn in de afgelopen jaren al heel wat initiatieven geweest, waarbij het Shanty Zingen is gepromoot, ervan bewust zijnde, dat daarmee het Erfgoed levend en behouden kan worden voor de toekomst. Hoe gaan we daarmee verder?

SHANTY ZINGEN

En het behouden van dit erfgoed

Kees Driesprong

Zoals jullie allemaal wel weten, hebben we al jaren de erkenning, dat Shanty Zingen behoort tot ons immaterieel culturele erfgoed. (voor wie ze bewaard heeft, zie Nieuwsbrief 65 & 66, jaargang 2018)

Wat velen niet zullen weten is dat deze erkenning niet éénmalig en voor onbeperkte duur is. Iedere 2 of 3 jaar moet ShantyNederland een update maken van ons Erfgoedzorgplan. We worden dan weer geïnterviewd en getoetst of we onze doelstellingen gehaald hebben en of we de erkenning mogen blijven gebruiken. Zo komen er jaarlijks erfgoedbeoefenaars bij, maar vallen sommigen ook weer af.

En wat doen onze koren?

Een van de belangrijkste onderdelen die iedere keer weer ter sprake komt is: 'hoe zorgen jullie er met elkaar voor dat het Shanty Zingen voor het nageslacht is gewaarborgd?' of 'Wat voor activiteiten organiseren jullie om dit erfgoed door te geven?'. Dat is mede een reden waarom wij meerdere malen via onze Nieuwsbrief aan onze aangesloten koren hebben gevraagd of er activiteiten zijn geweest met jeugd of jongeren. Niet alleen om jullie te vragen er stukjes over te schrijven, wat natuurlijk erg leuk is voor op onze website, maar ook gewoon om te weten wat er door de koren ondernomen wordt. Wij verzamelen al die initiatieven en kunnen dat bij de diverse audits door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed aanhalen als activiteit. Zo kunnen wij met elkaar ervoor zorgen dat wij de erkenning kunnen blijven behouden.

Laat van je horen!

Dus laat ons weten, wat er in het verleden georganiseerd is en/of wat er nog georganiseerd gaat worden. Ook als er plannen zijn voor de toekomst. Kijk ook op de website of jullie activiteit er al bij staat, zo niet, dan horen we dat graag van jullie!

INFO

Website SN: Voor de Jeugd – Wat doen onze koren:

<https://www.shantiesinnederland.nl/wat-doen-onze-koren-.html>

**KENNISCENTRUM
IMMATERIEEL
ERFGOED
NEDERLAND**

Immaterieel cultureel erfgoed omvat de praktijken, representaties, uitdrukkingen, kennis en vaardigheden die gemeenschappen erkennen als onderdeel van hun cultureel erfgoed. Het belang ervan wordt op wereldschaal erkend en op het niveau van de nationale en gewestelijke overheid. Wikipedia

PRESENTATIEDAG

in het
Nederlands Openluchtmuseum
Arnhem

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed wil dit jaar presentaties organiseren in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Zij hebben daartoe Erfgoed Organisaties in Nederland uitgenodigd om gedurende een openingsdag van het museum zich te presenteren. Het gaat om een dag in de winter of in de zomer.

ShantyNederland heeft de organisatie al laten weten geïnteresseerd te zijn. Met een informatiestand en een optreden van een shantykoor wil zij in de zomer zeker van zich laten horen.

Belangstellenden kunnen zich melden bij het Bestuur van ShantyNederland via: info@shantynederland.nl

INFO

Over Immaterieel Erfgoed

https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/s_hantieszingen

<https://www.facebook.com/Kenniscentrum-Immaterieel-Erfgoed-Nederland-246301218713465/>

Openluchtmuseum Arnhem

<https://www.facebook.com/openluchtmuseum/>

In 2020 wilde de folkgroep *Pekel* zijn 30 jarig jubileum vieren. Echter, de pandemie zette een dikke streep door hun plannen. Dit jaar wil de groep haar nieuwe cd *DELTA* presenteren. En een jubileum vieren!

Pekel/Theo Schuurmans

Pekel

het zout in de pap

De naam *Pekel* is ontstaan in 1990 bij het treffen van muzikanten uit een naamloos trio, op een belangrijk gezamenlijk optreden. "We moeten toch echt een naam hebben", zei de één, tijdens de pauze van de generale repetitie. In de donkere theaterbar zei de ander: "Ik heb weleens in een bandje gespeeld waar wij de eerste letters van de voornamen aan elkaar hebben gepast". "Lekker origineel", zei de ontevreden derde. Hij werd overruled.

Folkgroep *Pekel*: vlnr: John Bazuijnen (zang, gitaar en bas), Peter Moree (zang, fluit, doedelzak, gitaar, bouzouki en lepels), Theo Schuurmans (zang, fluiten, doedelzak en percussie) en Erno Korpershoek (zang en accordeon).

Het drong pas door toen nummer één, de stilste van de drie, wees naar de fles schelvispekkel op tafel. *Pekel*, dat was een goede keus! 1. Lokaal - typisch Vlaardings; 2. Maritiem - de vissers dronken het al jaren op zee; 3. bijna alle letters van de voornamen gebruikt. Twee mensen uit het onderwijs en een vagebond gingen vanaf die dag, op de kop af 32 jaar geleden, door het leven als *Pekel*.

JUBILEUM PEKEL

& CD presentatie

PEKEL geeft drie presentaties:		
Zaterdag 19-02	Kerk Strypsedijk 50, Tinte (bij Brielle)	van 14:00 - 16:00 uur en van 19:00 - 21:00 uur
Zondag 20-02	T. Kort van het Paard Kaatsbaan T. Brielle	van 15:00 - 17:00 uur

In 't Kort van het Paard kan men na afloop deelnemen aan een buffet (€ 12,50).
Zelf reserveren via tel. 0181 416 161.

Een kaartje voor een concert, inclusief boek met cd, kost € 15,-.
Wie alleen een concert bezoekt, betaalt € 10,-.

Kaarten bestellen? Mail dan naar jubileum@pekelseweb.com.
Vermeld het aantal gewenste kaarten en welk concert je wilt bezoeken.
Na aanmelding ontvang je een bevestigingsmail met betaalgegevens.
Na ontvangst van de betaling sturen wij je een mail. Dit is je toegangsbewijs.
Bewaar deze mail op je telefoon of print hem uit.

Kom je niet naar een concert en wil je *DELTA* per post ontvangen?
Dan betaal je € 20,- inclusief verzendkosten. Bestellingen worden na 20 februari verzonden.

De concerten vinden plaats volgens de geldende Covid-19 regels.
Voor toegang heb je een QR-code of een negatief testbewijs nodig.

Op 19 februari 2022 in Tinte, nabij Brielle, vinden de eerste 2 presentatie concerten plaats. Op 20 februari is er nog een concert, maar dat is volledig uitverkocht. Optredens vinden plaats conform de dan geldende Corona regels. We hopen dat voor die tijd de beklemmende voorwaarden worden opgeheven zodat we meer mensen kwijt kunnen op de data. Er wordt thans druk onderhandeld om de cd op meerdere plaatsen in het land te presenteren. Helaas is de presentatie op 6 maart in Enkhuizen vanwege de Corona beperkingen afgelast. In de herfst wordt er een cd-concert in de buurt van Heerenveen gegeven. Blijf je informeren via web-agenda van ShantyNederland.

INFO

YOU Tube

-Een voorproefje van de cd Delta:

<https://www.youtube.com/watch?v=RyhtMMPvMnk&list=PLM8jqvqhtW036k-qIZb6zTKeliqJrGDS8&index=1>

-30 jaar Pekel:

<https://www.youtube.com/watch?v=XQhsjxPf7Wo&list=PLM8jqvqhtW036k-qIZb6zTKeliqJrGDS8&index=3>

Grootse plannen over schoolconcerten en concertpodia maakten plaats voor de harde realiteit van de schnabbel. Het vroege Pekel speelde op Bourgondische maaltijden, kasteelfeesten en Captains diners. En niet onverdienstelijk: al gauw waren de muzikanten semiprofessioneel. Een uitbater vroeg om uitbreiding met een contrabas, naar voorbeeld van een andere schnabbel groep. John, een gitarist en studiegenoot van Peter op het Rotterdams conservatorium zag daar wel brood in en kocht een oude triplex contrabas.

Pré Pekel in 1974 – Foto Aafje Dijkhuizen

In 1992 kwam de eerste cd uit, *“Mannen van de Maas”*. De band kreeg het zo druk dat een inval-muzikant, onmisbaar bleek. Peter en Theo speelden al sinds begin jaren zeventig regelmatig samen met Erno. Zij maakten in binnen- en buitenland, soms samen, vele podia onveilig met wisselende formaties. Het lag voor de hand dat Erno de schaduwspeler van accordeonist Kees zou worden. Na enkele gezamenlijke cd's ging Kees in 2002 solo verder en werd de huidige formatie het belangrijkste wapenfeit.

Vele cd's volgden en vooral het eigen maritieme repertoire van Pekel breidde zich rap uit. Slagers, ballades, meezingers, shanty's en zeemansliedjes. Een aantal van deze liedjes werd gemeen goed in shantyingen. Anna Jacoba, de zee, Leve de VOC, en andere liederen werden veelvuldig gecoverd. Het project *“Houten Schepen IJzeren Mannen”*, een boek met twee cd's gemaakt in collaboratie met shantykoor Rotterdam, zette Pekel definitief op de kaart in de shantyyereld.

Nu 2022, viert Pekel haar 30 jarig jubileum. Het valt de opletende lezer op dat de groep nu 32 jaar bestaat. Dit 'foutje' is de schuld van Corona. Nog steeds worden Pekel en natuurlijk alle andere groepen parten gespeeld door dit vervelende virus en de opgelegde maatregelen, die de cultuursector hard raken. De vier pensionado's van Pekel lanceren nu wederom een boek met cd, de tiende. Dit prachtige boek is rijkelijk geïllustreerd, en bevat een uitvouwbare landkaart. Deze is mooi genoeg om aan de muur te hangen. De cd telt maar liefst 16 nummers met een totale speelduur van meer dan 70 minuten. Het is voorspelbaar dat ook enkele van deze nummers zullen worden nagespeeld. Pekel staat daar altijd welwillend tegenover, maar verzoekt de uitvoerders om toestemming te vragen.

Utrecht Zingt festival

Leading Voices

wo 27 t/m zo 31 jul 2022

Dit jaar vindt van 27-31 juli 2022 het Utrecht Zingt festival Leading Voices plaats. Dit nieuwe Europese koormuziekfestival presenteert een hoofdprogramma voor koormuziek professionals en 'n nevenprogramma voor koorzangers.

Voor koren en individuele zangers zijn er workshops (ochtend en middag), mogelijkheden voor optredens tijdens 'choir-to-choir' concerten (tijdens lunch en theepauzes) en er zijn diverse 'open singings' te bezoeken.

In de avonden zijn er optredens van gerenommeerde koren en ensembles uit binnen- en buitenland. Op de laatste dag (zondag) is een groot afsluitend evenement.

De kaartverkoop voor de workshops start op 15 februari. Je kunt kiezen uit meer dan 15 workshops die tussen 27-31 juli plaatsvinden in Utrecht.

Maak er een complete dag uit van voor je koor! Koop niet alleen een kaart voor een workshop, maar geef je ook op voor een van de choir-to-choir concerten of andere mogelijkheden voor een optreden. Bekijk de website voor meer informatie:

www.leadingvoices.nl

Aanmelden van je koor voor de 'choir-to-choir' concerten of andere optredens kan via dit formulier:

<https://forms.gle/qJAAgHocu8ytXcz5>

Social Media:

<https://www.facebook.com/leadingvoices2022>

<https://www.instagram.com/leadingvoices2022/>

Nederland is het land van de koren. Een traditie in folkclubs kennen wij niet zo. Maar ze zijn er wel! Lees meer over de actieve folkclub in Enkhuizen volgens de Engelse stijl. En al weer zo'n 20 jaar actief.

FOLKCLUB ENKHUIZEN

Engelse stijl

Hans Weehuizen

Tijdens onze zeiltochten naar Engeland en onze deelname aan Shanty festivals in Engeland, waren we altijd op zoek naar lokale Folkclubs, die in bijna alle dorpen en steden in Engeland te vinden zijn. De Engelse Folkclub stijl is wat wij bijzonder vonden en nog steeds vinden: gewoon een vaste avond in de week of in de twee weken, waar muzikanten, zangers, dichters en verhalenvertellers bij elkaar komen en naar elkaar luisteren! Het sprak ons altijd erg aan.

De start

Het is ondertussen al weer zo'n 20 jaar geleden dat we zijn gestart met onze Folkclub in Enkhuizen. Een eerste zorg was een goede ruimte (met horeca). Van 2002 tot 2008 konden we terecht in Gumbletons Tearoom, een uitstekende ruimte aan de Dijk in Enkhuizen, maar helaas, de zaak ging over in andere handen en we moesten weer op zoek naar een nieuwe locatie. We zijn welkom geweest bij: Restaurant De Weegschaal, De Vrienden en De Gitaarsalon. Vanaf 2014 tot op heden zijn we te gast bij Hotel Restaurant "Die Port Van Cleve" aan de Dijk in Enkhuizen.

Hoe werkt de Folkclub - Engelse stijl?

De bezoekers zitten in een grote kring (*in overeenstemming met de ruimte*). Op aanwijzing van de leider van de avond gaan we de kring rond. Ieder krijgt zo zijn beurt om zijn of haar lied, instrumentaal nummer, gedicht of verhaal te vertellen. Meestal doen we 2 of 3 keer een rondje, afhankelijk van het aantal bezoekers. Er zijn wel een paar eenvoudige spelregels. Een lied, gedicht of verhaal mag in principe niet langer duren dan een minuut of 4. De Engelse Folkclub is geen smartlappenavond, waar iedereen gaat mee zingen of teksten gaat uitdelen om mee te laten zingen; dat is niet de bedoeling. Als een deelnemer, die aan de beurt is, het fijn vindt, dat andere deelnemers meespelen, dan geeft hij of zij dat aan en zegt in welke toonsoort hij of zij speelt.

De kracht van een Engelse Folkclub is, dat ieders inzet/optreden, ongeacht niveau, wordt gewaardeerd en gerespecteerd!

Tijdens de laatste Folkavond van 2021

De kracht van een Engelse Folkclub is, dat ieders inzet/optreden, wordt gewaardeerd en gerespecteerd, ongeacht niveau!

workshop
HOW TO PLAY THE BONES

Foto's Hans Weehuizen

Opstapje naar optreden

In de loop der jaren hebben we zo vaak van deelnemers gehoord, dat ze, doordat ze op de Folkclub zijn gekomen, in het openbaar durven te spelen. *(en daar doen we het allemaal voor!)*. Op de Folkclub mag je fouten maken, daar zijn we amateurs voor. Een vaste groep van circa 20 mensen bezoekt onze avonden / middagen, soms minder soms meer. Met regelmaat komen vele instrumenten voorbij: gitaar, trekzak, bones, fluit, harp, concertina, mandoline, draailier, doedelzak, strijksalter, bas. Natuurlijk ook gewoon alleen de "zangstemmen". En zelf geschreven liedjes, Shanties en gedichten van eigen hand.

Vanaf het begin van de Enkhuizen Folkclub hebben we geen financiële bijdrage gevraagd aan de deelnemers. Wel is er altijd het verzoek om consumpties te gebruiken van het gastrestaurant om zo toch wat terug te kunnen doen voor hun gastvrijheid!

Onze Folkclub is alleen in de winterperiode, van half oktober tot half maart, eens in de 14 dagen, altijd op de woensdagavond. Door de Corona-horeca beperkingen vond het plaats op de woensdagmiddag. Vaak nodigen we ook een groepje of personen uit die zich graag willen presenteren of hun optreden willen uitproberen aan onze deelnemers. Daarmee openen we de avond en duurt 30 à 45 minuten. Na dat optreden doen ze automatisch ook mee in onze "rondjes" voor de basisdeelnemers. Altijd heel gezellig!

Workshops

Deze winter zijn er ook twee workshops gegeven, waar iedereen aan mee deed: "How To Play The Bones" en "Dancing Dolls/Limberjacks", beiden zeer gezellig en voor iedere club cq koor aan te bevelen. *(Wil je hierover meer informatie, stuur me dan een e-mail)*.

De laatste deun

Afgelopen jaren eindigde we de folkavonden altijd met een gezamenlijke deun. Omdat het lastig is, om dat uit de losse hand te doen, ging dat o.l.v. Cor van Sliedrecht. Hij schreef de begeleiding voor de diverse instrumenten. Door alle Corona-toestanden konden we dit onderdeel helaas deze winter niet door laten gaan.

De groep in het Atrium van het Zuiderzeemuseum

workshop

Jig Dolls & Limberjacks
Jig Dolls Limberjacks Gigueux of mainland Europe

Al jaren worden de avonden van de Folkclub Enkhuizen georganiseerd door een 4-tal enthousiaste mensen: Hans & Wanda Weehuizen, Cor van Sliedrecht en Daniëlle Janssen.

Wil je meer weten over of wil je deelnemen aan een folkavond, stuur dan een e-mail naar: hweehuizen@freeler.nl

LAATSTE NIEUWS !

De folkclub mag en kan dus weer op de avond plaatsvinden!

De volgende

FOLK-AVONDEN

zijn (onder voorbehoud) gepland op

WOENSDAGAVOND

23 februari en 9 maart 2022!

voor zangers en instrumentalisten

in Restaurant DIE PORT VAN CLEVE
Dijk 74-76, 1601 GK Enkhuizen

Van 19:30 – 22:00 uur

Toegang is gratis

Toegang volgens de richtlijnen van het RIVM

Het op peil houden van de koorbezetting kan veel zorg geven bij het bestuur van een koor. Je leden enthousiast houden om deel van je koor te blijven is nu misschien vaker aan de orde, dan voor de pandemie. En dan ook nog anderen enthousiast maken om lid te worden.....? Hoe doen andere koren dat?

NIEUWE LEDEN WERVEN

Kees Driesprong

Al meerdere jaren bespreken wij in het bestuur van ShantyNederland over de mogelijkheden die er zijn om in onze koorsector de vergrijzing wat tegen te houden. Natuurlijk kan dit alleen door instroom van nieuwe leden. Niet alleen onze shantykoren, maar overal in Nederland lopen organisaties en koren tegen dit probleem aan. Toen kwam Corona en we zien nu een nog verdere terugloop in het aantal koorleden. En dat is gelukkig niet doordat er zoveel zijn overleden ten gevolge van Corona, maar misschien wel omdat veel koorleden door de langdurige lockdown een andere invulling hebben gegeven aan hun vaste oefenavond en dat nu niet meer willen terugdraaien.

Hoe kunnen we dan nieuwe leden werven?

In de eerder verschenen Nieuwsbrief nr.78 (zie onze website onder kopje: LAATSTE NIEUWS / Oud Nieuws) is al een lang artikel hierover terug te lezen. We dachten vorig jaar, dat dit zeker een belangrijk onderwerp voor de ledenjaarvergadering zou kunnen zijn. Daartoe hebben we iemand uitgenodigd, om hierover te praten en ideeën aan te leveren.

Brainstormlunch in Putten.

Helaas beantwoordde die presentatie niet aan wat het bestuur van ShantyNederland daarvan verwachtte. We komen nu met het idee om over dit onderwerp een soort brainstorm-lunch te houden, in de Aker in Putten. We willen dit graag doen met bestuursleden van koren, of mensen uit de koren die dit ook als speerpunt hebben gemaakt of die deze problemen ook zo ervaren. We hopen dat er vertegenwoordigers bij zijn, die hierover goede ideeën hebben en wellicht wel nieuwe instromers hebben gekregen. Maar ook graag personen van koren, die daar juist moeilijkheden mee ervaren. Na deze sessie kunnen we dit evalueren en wellicht over dit onderwerp een aparte inspiratie dag organiseren of een cursus.

Info delen

Mail jullie interesse over dit idee en hopelijk kunnen we dit met 10 of 20 personen, realiseren. De kosten hiervoor zijn voor rekening van ShantyNederland. Geef aan of je voorkeur hebt voor een dinsdag, donderdag overdag of op een zaterdag. info@shantynederland.nl

Koorgrootte & de BUMA

'Waar is dat voor nodig?'

Kees Driesprong

Aan het einde van elk jaar, zo rond november/december, vragen we aan al onze aangesloten koren om een opgave te doen van hun aantal leden voor de BUMA. En ieder jaar reageren koren weer: "Waar is dat voor nodig?" en of het gaat over het uitbetalen aan auteurs etc. Nee, het gaat niet over het uitbetalen aan auteurs.

De opgave waar wij naar vragen, is hoeveel koorleden er in jullie koor aanwezig zijn voor BUMA registratie. Afdracht van BUMA-contributie loopt via ShantyNederland en de hoogte wordt bepaald door het totaal aantal aangesloten leden. Hiermee betalen koorleden dus voor het gebruik van beschermd repertoire tijdens de repetities en optredens.

Wat is beschermd repertoire?

Dat is repertoire, waarvan de makers en/of arrangeurs recht hebben op een vergoeding. Zoals bijvoorbeeld "Het kleine café aan de haven" van Pierre Kartner. Maar ook onze eigen shanty auteurs zoals o.a. Pekel en Drijfhout. Zij krijgen een (kleine) vergoeding voor hun creaties.

INFO

https://www.shantynederland.nl/files/Ve_rplichte-jaarlijkse-bijdrage--Buma.pdf

Een lied zingen is meer dan alleen maar woorden op een melodie laten horen met behulp van je stem. Er zit een verhaal aan vast. Dit keer gaat het over een bekend kinderliedje.....

Jan Huttinga

HIER KOMT PAUWEL JONAS AAN

'Hier komt Pauwel Jonas aan,
het is zo'n aardig ventje
Zie hem vlug naar school toe gaan,
het lijkt wel een studentje'

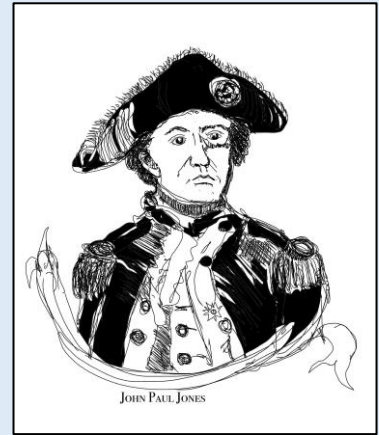
Dit kleuterdeuntje leerde ik in het begin van de jaren vijftig van mijn juf op het bewaarschooltje van Aardenburg in Zeeland, zoals in de volksmond de kleuterschool werd genoemd. Gedurende mijn studie op de kweekschool voor onderwijzers leerde ik nog een stuk of zeventig kinderliedjes. Maar de vele muziek van o.a. Radio Caroline liet het kleuterdeuntje wat vervagen.

Vele jaren later hoorde ik in Workum ook een lied over Pauwel Jonas en dat zette me aan het denken. Het leek op het liedje van vroeger maar de inhoud was heel anders. Bovendien bestond dit lied uit veel coupletten. In de loop der tijd had ik een grote verzameling boeken over de zeilvaart en shanties en seasons aangelegd. Ook was mijn verzameling muziekdragers behoorlijk omvangrijk geworden. Al spoedig vond ik het gezongen lied terug in het standaardwerk van Scheurleer 'Van Varen En Vechten.' In dit boek stond de gehele tekst maar zonder melodie. Later kocht ik 'Een nieuw Medemblicker scharrezootje' en daar stond de bladmuziek wel bij. Mijn interesse was gewekt en de speurtocht begon.

Het verhaal

Op 3 oktober 1779 arriveerde John Paul Jones op de rede van Texel. Hij had twee buitgemaakte schepen en aan boord gewonde Britse krijgsgevangenen. De van oorsprong Schotse Jones nam, na veel omzwervingen en avonturen, dienst bij de Amerikaanse marine. Dertien koloniën of staten waren in oorlog geraakt met Engeland en de strijd om vrijheid verhevigde zich. Jones voer als eerste met de Amerikaanse vlag op zee en had de opdracht de Engelse vloot zoveel mogelijk schade te berokken. Daartoe had hij kaapbrieven bij zich. Zijn roem steeg per dag. In september 1779 was een zeeslag, waarbij Jones kans zag o.a. het nieuwe Brits oorlogsschip Serapis te veroveren. Zijn eigen schip zonk en hij stapte na overgave over op de Serapis en eindigde met gehavende vloot en gewonden op de rede van Texel.

Toen was Leiden in last. De Republiek zat er danig mee in de maag. Enerzijds had je de prinsgezinden, die Engeland tot vriend wilden houden, aan de andere kant waren er de patriotten, die Frans gezind en Amerikaans gezind waren. Dan was er nog Stadhouder Willem V, die als zeer zwak en weifelachtig te boek stond. Ook hij had diverse belangen.

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Syn schip is naar de grond gegaan
Ging op een Engels endje

Hadde wy hem hier of
Hadde wy hem daar
Hy wist het te proberen
Fortuyn kon anders keren

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Een geboore American
Gants geen Engels vrintje

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Uit Tessel zo naar Brest gegaan
Liet hem kyken in zijn krentje

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Hy is op zee gelijk een swaan
Schiets kogels als een krentje

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Hy draagt een degen op syn gat
Het lijkt wel een studentje

Hier komt Pauwel Jonas aan
Het is soon aardig ventje
Hy heeft syn dingen wel gedaan
En nu nog als een heltje

Wit papier en geel papier
Wit papier en geel papier
Straks komt Pauwel Jonas hier

De Engelsen wilden dat Jones zou vertrekken met achterlating van zijn buit. Nederland was zijn suprematie op zee al lang kwijt geraakt aan de Engelsen. Er was geld te verdienen bij de Amerikanen. En Engeland een loer draaien was een verleidelijke gedachte.

Er heerste in Nederland al een zweem van Verlichting zoals elders, die onder meer naar de Franse Revolutie zou leiden. 'Het Volk' vatte sympathie op voor de kaperkapitein die op de rede van Texel lag. De gewonden werden overgebracht naar het fort 'De Schans'. Er ontstond een diplomatieke puinhoop, waarbij allerlei landsbelangen en privébelangen door elkaar liepen. John Paul Jones ging onverstoorbaar naar Den Haag om overleg te hebben met de Franse ambassadeur. Daags daarna ging hij naar Amsterdam en bezocht de Schouwburg en de Beurs. Hij ging gekleed in het uniform van de Amerikaanse Marine. Overal werd hij begroet door enthousiaste Nederlanders. De beurs werd er zelfs voor stilgelegd. Simon Fokke maakte in de schouwburg een schets van de held. Bestuurlijk Nederland voelde zich geprovoceerd. Er werden allerlei diplomatieke stappen genomen. Maar 'het klootjesvolk' zong een nieuw lied op de voois van 't Marmotje'. Het diplomatische conflict liep hoog op. De Engelse vloot ging richting Texel en de 'neutraliteit' van de Republiek kwam in gevaar. Als het zich ten kwade ging keren, zou het op een oorlog uitdraaien. John Paul Jones had de hele zaak op scherp gezet en bracht zelf de oplossing. In het holst van de nacht van 27 december zag de Amerikaan kans met zijn prijzen te ontsnappen en had iedereen het nakijken. Hij zette koers naar Brest en vandaar vertrok hij naar Amerika. Toen zijn rol in Amerika als oprichter van de Amerikaanse Marine was uitgespeeld, nam hij in 1787 nog dienst bij de Russische Marine. Hij stierf in Parijs en zijn stoffelijke resten werden in 1905 teruggebracht naar Amerika.

Straatlied

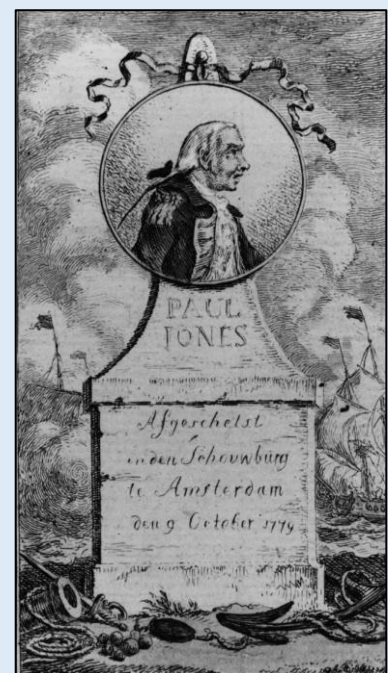
De eerlijkheid gebied te zeggen dat dit lied geen shanty is. Het is van oorsprong een straatlied. Zoals er in die jaren vele waren. Overblijfselen van liederen, die het gewone volk zong. Die traditie van samen-zingen tijdens het werk of in de huiselijke kring is helaas verdwenen. Op kermissen en jaarmarkten deden straatzangers met explicatie-borden ofdoeken verslag van allerlei wetenswaardig. En natuurlijk het laatste nieuws. Ook werden er bij bijzondere gebeurtenissen centsprenten uitgevent. Op slecht papier van ongeveer A3 formaat en miserabele kleuren werd op straat het laatste wetenswaardige nieuws gebracht. Er werd gezongen of men hield een voordracht of een samenspraak.

Maritieme Folkmuziek

In het boek van Scheurleer staat een samenspraak van Pauwel Jonas en de koning van Engeland. Vanwege het maritieme karakter is het lied in de folkmuziek en zeker de maritieme folkmuziek wereld weer omarmd. In de jaren zeventig begon dat al met Fungus een groep uit Vlaardingen bekend met het zingen en spelen van oude volksliedjes. Op hun LP stond een uitvoering van Kaap'ren Varen. Ze lieten zich inspireren door Ate Doornbosch, de man die het land doortrok, op zoek naar oude liedjes. In Amerika ging Alan Lomax op zoek naar liedjes en maakte in Amerika honderden opnames. De zogenaamde fieldrecordings. Ik zing het lied met Stowaway nog regelmatig en misschien wordt het ooit een hit zoals 'the Wellerman'. Waar de kleuterschooltijd zoal niet toe kan leiden.

"De dertien koloniën of staten waren in oorlog geraakt met Engeland".

Bronnen:

- Dr. D.F. Scheurleer: van Varen en Vechten (1914)
- B. Tuchman: Het eerste saluutschot (1988)
- Van de Horst: Een bijzonder land (2008)
- F.W. van Wijk: De Republiek en Amerika 1776 tot 1782 (1921)
- Jhr.Mr. J.C.de Jonge: Geschiedenis van Nederland ter zee (1941)
- J.Kok: Amsterdamsche Jaarboeken derde deel (1781)
- W.J. Kikkert: Correspondentie (1996)
- E. Sanders: NRC Handelsblad Paul Jones (1996)
- J.G. Mollema: Geschiedenis van Nederland ter Zee (1941)

Illustraties: Jan Huttinga

- John Paul Jones naar een ets van Jaques Reich
- S. Fokke: Jones geschetst in de schouwburg van Amsterdam met toestemming van Atlas van Stol

Op de valreep.....

Hier komt Paul Jones aan, Het is soon aar-dig ven-tje, Syn schip is
na de grond ge-gaan, Ging op een En-gels ent-je, Had-de wy hem hier
Had-de wy hem daar Hy wist het te pro-bee-ren, Fortuyn kon an-ders kee-ren.

Overgenomen met toestemming uit: "Het Nieuwste Medemblikker Scharrezoodje"

Bij een artikel over een lied is de publicatie van de bladmuziek ook fijn. Die had Jan gevonden in 'Het Nieuwste Medemblikker Scharrezoodje'. Het bleek een uitgave te zijn van het shantykoor Compagniezangers uit Medemblik. Van jaren terug!

Vindt dan maar eens de rechthebbende van deze bladmuziek. Hoe handig is het dan als je hier en daar contacten hebt. Het werd een 'rondje-mailen'. Dank aan Ton de Looper en Theun de Jong van de Compagniezangers, die ons op het spoor hebben gezet van Bert van Tartwijk, mede schrijver van het boek. Daarmee heeft Jan nog een aardig gesprek gehad. En zo vind je dus in deze uitgave van de Nieuwsbrief ook de bladmuziek.

HEB JE OOK MOOIE
VERHALEN MET EIGEN
FOTOS???

STUUR ZE NAAR
SHANTYNEDERLAND/
NIEUWSBRIEF p.a.
Jan.Haring.28@gmail.com

AGENDA

Helaas kunnen we die nog niet vullen. De repetities zijn bij de koren en groepen wel weer begonnen en genieten vele zangers en zangeressen weer van het zingen. Er worden voorzichtig aan weer plannen gemaakt en wij allen hopen dat ze ook bewaarheid gaan worden. En als dat zo is, laat het weten aan ShantyNederland.

<https://www.koren-agenda.nl/>

Artikel over NIEUWE LEDEN WERVEN Nieuwsbrief 78

https://www.shantynederland.nl/files/Nieuwsbrief-April-2021_SN78.pdf

Digitale nieuwsbrief van ShantyNederland

Met bijdragen van koorleden & bestuur

REDACTIE:

Brigitte van Tilburg & Jan Huttinga

ILLUSTRATIES:

Jan Huttinga

ShantyNederland maakt gebruik van foto's en illustratiemateriaal van leden.

ShantyNederland kan niet aansprakelijk gehouden worden bij gebruik van foto's en filmmateriaal waar copy rechten (©) op rusten; daar bent u als aanbrenger zelf verantwoordelijk voor en dient u te beschikken over een licentie voor het desbetreffende materiaal.

CONTACT:

Jan.Haring.28@gmail.com

